
Caracterizarea personajului Mara

Caracterizare Mara din romanul cu același nume de Ioan Slavici

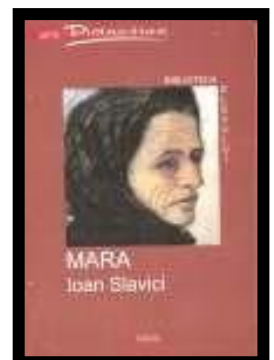

Ioan *ei*

Mara este un personaj complex și reprezentativ pentru concepția artistică a lui Slavici. Romanul urmărește destinul Marei, precupeța de la Radna, al copiilor ei, Persida și Trică, pe parcursul trecerii acestora spre vârsta adultă.

Mara rămăsese văduvă cu doi copii săracuții de ei, dar era încă tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a lăsat să mai aibă și noroc. Bărbatul său, Bârzovanu, fusese mai mult cârpaci decât cizmar și-și petrecuse viața stând mai ales la birt decât acasă, lăsându-le copiilor o livadă de vreo două sute de pruni, o vie pe dealul de la Păuliș și casa care era a Marei, dată ca zestre când se măritase. Mara este precupeță, prima femeie capitalist din literatura noastră (N. Manolescu- Arca lui Noe), deoarece își câștigă existența din negustorie vinde ce poate și cumpără ce găsește, de marți dimineața și până sâmbăta noaptea, ea aleargă cu marfa de la Radna la Lipova, apoi la târgul cel mare de la Arad. Ca o adevărată “femeie de afaceri”, Mara are un singur scop, acela de a strânge bani, conducându-se după o regulă specifică economiei de piață, aceea că „vinde mai bucuros cu câștig puțin, decât ca să-i clocească marfa”. Portretul fizic, conturat cu detalii, trimite sugestiv la trăsăturile morale. „Miere mare, spătoasă, greoaie și cu obrajii bătuți de soare, de ploi și de vânt”, Mara sta toata ziua, „neobosită și energică”, la tejgheaua plină de poame, de turtă dulce, de pește, în timp ce copiii se zbenguie „printre picioarele oamenilor”. Femeie aprigă, cu un ascuțit simț al demnității umane, se hotărăște să strângă bani, ca să scape de sărăcie și să-și crească cei doi copii, pe Trică și Persida, cărora se străduiește să le creeze o situație materială și socială cât mai bună. Mamă iubitoare, Mara are modele de viață pentru copiii ei; pe fată, vrea să o vadă preoteasă, ca Pecica, „o femeie minunată și dulce la fire și bogată și frumoasă”, iar pe Trică visează să-l facă maistru-cojocar. Deși copiii sunt „zdrențăroși și desculți”, sunt în același timp „sănătoși și rumeni, voinici și plini de viață, deștepți și frumoși”, Mara fiind extraordinar de mândră de ei exclamă cu satisfacție: „Tot n-are nimeni copii ca mine.” Chibzuită până la zgârcenie, în fiecare seară, Mara face socotelile, pune de o parte banii pentru ziua de mâine. La căpătâiul patului ține trei ciorapi, în care pune zilnic fie și numai un crețar și mai bine împrumută banii de trebuință pentru a doua zi, decât să ia ceva din ciorapi. Curajoasă, autoritară, Mara are o putere

de muncă și o inteligență pragmatică, izvorâte din experiența ei de viață și de aceea nu cheltuiește cu ușurință pentru copiii ei, deși îi iubește enorm, dorind să strângă bani suficienți care să-i dea puterea să învingă viața și să-i asigure astfel echilibrul sufletesc. Deși este zgârcită, Mara nu este lacomă, setea de bani nu o dezumanizează, fiind mereu motivate și animate în acțiunile ei de dragoste maternal.

Fire energică și ambițioasă, Mara ascunde sub masca asprimii, o mare sensibilitate și suferă de fiecare dată când copiii ei trec prin dificultăți, fiind totdeauna de partea lor. Când căsnicia Persidei este în declin, Mara e un permanent sprijin moral pentru fata ei, îi dă dreptate și o ajută să treacă peste greutăți. Ca și Vitoria Lipan, Mara este o personalitate puternică, dârză, fermă și tenace, urmărindu-și îndeaproape scopul, acela de a strânge bani, pentru a avea un statut social și material solid. Bani îi conferă demnitate și respect de sine și Mara nu vrea să mai ajungă la starea de umilință pe care i-o dăduse sărăcia: „nici că se uitau oamenii ca maine la dânsa. Las! Că banul te ridică și în sufletul tău, și în gândul altora, dar banul agonisit e dovada de vrednicie”. Datorită capacității ei de a lua viața așa cum este, Mara a fost considerată a fi „viața însăși, pătimașă, puternică, rea, lacomă, generoasă, vorace, dar și darnică; animată de tensiunile cele mai obscure, dar și îndrumată de elanurile cele mai nobile; neiertătoare, aspră, severa și blândă” (Magdalena Popescu). Calculată și chibzuită, harnică și inteligentă, cu o mare voință și stăpânire de sine, Mara întrunește toate virtuțile ce compun viziunea etică a lui Slavici, care construiește astfel o eroină demnă de toată prețuirea și față de care are simpatie și înțelegere. Deși personajul Mara ocupă în carte un spațiu mai puțin extins decât fiica ei Persida, totuși figura precupeței din Radna domină întregul roman prin forța ei, prin pregnanța trăsăturilor și prin complexitate. Mara este un personaj la care se raportează și celelalte și care, prin ponderea lui, reprezintă un factor de echilibru. Însuși portretul ei fizic sugerează masivitate, stabilitate: „Muiere mare, spătoasă, greoaie și cu obrajii bătuți de soare, de ploii și de vânt, Mara sta ziua toată sub șatră, în dosul mesei pline de poame și de turtă dulce”. Sufletul ei este dominat de două pasiuni: pentru copii săi și pentru agonisirea de bani. Dragostea față de familie și patima înavușirii, dobândită mai recent, îi scindau personalitatea într-un mod dramatic și cele două sentimente nu intră în conflict atunci când este vorba de Mara.

Inventivă, aceasta găsește întotdeauna modalitatea de a-și realiza planurile în ceea ce-i privește pe copii cu cât mai puțină cheltuială, determinând-o pe maica Aegidia s-o țină pe Persida aproape gratis, iar pe cojocarul Bocioacă să plătească scutirea lui Trică de armată. Datorită capacității ei de a lua viața așa cum este, Mara a fost considerată a fi „viața însăși, pătimașă, puternică, rea, lacomă, generoasă, vorace și darnică ...”.

S-a spus, de asemenea, că „Mara e un caracter” bine determinat, o prezență covârșitoare de la începutul și până la sfârșitul romanului, în vreme ce Persida “e un destin”, reprezentând, așadar, o evoluție de la adolescență la maturitate. Viața o transformă pe tână frumoasă și delicată într-o replică vie a mamei sale. Conflictul dintre generații se rezolvă prin repetare de către tineri a destinului vârstnicilor. De fapt, „nu e vorba decât de o scurtă criză de transmitere a deprinderilor ereditare”, observă G. Călinescu.

În concluzie, Mara este eroina principală, iscusită precupeată, hotărâtă, o văduvă întreprinzătoare, energică, voluntară, ce știe să ducă pe umerii ei voinici, mai bine decât chiar răposatul, îndatoririle ei, dominând cu strășnicie peste viața copiilor ei.